

664 NÅGRA ORD TILL ALLMÄNHETENS LUGNANDE

HUB, JVS handskriftssamling

I.

Det är betänkligt att upprepadt anmärka mot den öfverdrift, hvarmed vissa tidningar ||och deras korrespondenter|| skildra nöden i landet. Det är betänkligt, emedan det kunde anses innebära ett votum mot, hvad den enskilda välgörenheten kan finna sig manad att verka.

Må derföre det nedananförda icke tydas i sådant syfte. I vissa trakter i de nordliga länen är de besutnes oförmåga att gifva den lösa befolkningen arbete konstaterad, och församlingarnes fattigvård förmå icke tillräckligt vaka öfver deras bergning, som äro till arbete oförmögna.

Sådane trakter äro främst Pielisjärvi härad i Kuopio län, Nurmis och Pielis, samt Rautavaara och Juuga församlingar, samt Kajana härad i Uleåborgs län, Hyrynsalmi, Kuhmoniemi och Sotkamo, samt Puolango, Ristijärvi och Suomussalmi församlingar.

Äfven i Wasa och St Michels län äro vissa församlingar svårare hemsökta af nöden, dock inte i den grad, som i de ofvannämnda.

Från sagde två härader har en större utvandring af löst folk egt rum. I Karelen äro utvandringar till Ryssland vanliga äfven i bättre år, och den lösa befolkning, som stannar hemma, arbetar föga om vintern utan drifver, då födan brister, på tiggeri inom hemsocknarne. I Kajana härad är utvandring i större antal sällsynt. Der ger tjärbruket något arbete äfven under vintern, ehuru nu, då varan står lågt i pris och missvext gjort födan knapp, de besutne så vidt möjligt med egna familjer förrätta detsamma. Skilnaden mellan båda är vidare den, att årets skörd varit ringare i Kajana än i Pielisjärvi härad. Men befolkningen i det senare har under de föregående åren i hög grad skuldsatt sig, medan i det förre tjärbruket afvärt skuldsättningen.

Andra församlingar i de båda länen lida äfven mer eller mindre af arbetslösheten och af bekymmer för fattigvården,

||Dock har utvandring icke förekommit från andra trakter i Uleåborgs län; men väl vandra tiggare från Kuopio län öfverhufvud, dels af nöd, dels af oseden. Det är dessa, som draga sig åt Uleåborg jemte ett mindre antal från åtskilliga församlingar i St Michels län. De utvandrare åt(er), som från Österbotten infinna sig i Södra Finland, förnämligast i Åbo län, der i vissa församlingar verklig nöd och arbetsbrist drifver dem från hembygden, men der i mellersta och södra delen af länet årsvexten detta år varit ganska försvarlig, såsom öfverhufvud äfven under de föregående åren. Nödställda trakter i detta län äro några kapellförsamlingar i Pedersö härad (Toholampi, Lesti Öfvervetil, Halsö, Perrho), af ålder utsatta för frost och brist, Lappjärvi och Alajärvi socknar i Kuortane härad samt en del trakter i Laukkas härad, isynnerhet Wiitasaari socken.

Att så många hårda år skola i någon grad demoralisera den lösa befolkningen, synes vara oundvikligt. Den vänjer sig småningom vid kringvandrandet, och så länge allmosor gifves densamma utan arbete uppmuntras den heri. Efter den hårda missvexten 1862 voro understöden så rikliga, att den för det mesta kunde föda sig på hemorten med eller utan arbete. Till de allmänna arbetena infunno sig få arbetssökande, ehuru exempel gifves, att vid sådana för ett fotdagsverke i Oktober och November månader betalades 35 kopek, för ett hästdagsverke 75 ända till 85 Kopek. Men allteftersom under de påföljande åren

de besutnes förmåga att gifva arbete aftagit, och understöden indragits, har utvandringen tilltagit och mer och mer blifvit vana. Alla underrättelser gifva vid handen, att en sådan demoralisation råder i Kuopio och ||delvis|| i Wasa län. Men der kan och bör icke strängt bedömas, der orsakerna äro så allvarsamma.

10 Beklagligtvis kunna t. ex. i Kuopio län inga medel upptäckas till något biförvärf ens för den besutna allmogen. När den större skogen till afsalu är slut, och när sveden och den ringa dåligt skötta åkern icke gifva någon skörd, så äro all utväg till bergning afskuren. Bonden i södra och vestra Finland sågar några bräden och släpar dem till staden från 15 till 20 mils afstånd. I Savolaks och Karelen har ingen en såg och ingen kan såga. Dit föres från Ryssland säckar i tusental, som kunde tillverkas på stället äfven till export. Men der saknas material, och om detta anskaffas, väfstolar. Och så i allt annat. Omöjligt är att äfven med löften om förlagskapital förmå några affärsmän att söka införa något slags industri. Under de många svåra åren har nöden icke förmått framkalla någon sådan. Erhållande af lån är den enda tanke, som erbjuder sig åt den i sina förhoppningar på skörden bedragna husfa-

20 Utvandringen är en olycka, isynnerhet der den sker endast för att tiggas födan på fremmande trakter. Der, såsom i ||Savolaks och|| Karelen allmogen ganska litet håller fasta arbetare, måste den blifva en nödvändighet. När nu de besutne icke heller såsom vanligt förmå med allmosor föda sitt endast om sommarn anlitade arbetsfolk, är den än mera oundviklig. Staten kan icke gifva arbete åt tiotusental. Att i ödemarkerna anlägga vägar, dem ingen begagnar eller underhåller, utdika kärr, dem ingen odlar, är ett slöseri med medel och arbetskraft. ||Och nöden har likväl tvungit att öfva det.|| Att spjela pector och spinna garn kan icke heller räcka långt. För den enskilda välgöreheten går det an, att, der eljest allmosor måste gifvas åt den sysslolöse, låta honom förtjena den, om äfven med ett gagnlöst arbete. Och den har ett vidt fält i att hjälpa dem, som icke kunna arbeta.

30 Understöden från statens sida hafva de senaste åren och äfven denna vinter varit knappa. Det har skett på samma gång af grundsats och af nödtvång. Det har ej hindrat, att nära en femtedel af statsinkomsten (Allmänna statsfonden, ur hvilken sagde medel utgått, har i inkomst tretton à fjorton miljoner mark, må vara på tre år fyratiotvå miljoner. Undsättningsåtgärderna hafva medtagit sju till åtta miljoner.) sedan hösten 1862 åtgått till undsättningsåtgärder. Tidningarne fordra visserligen mera. Men ingen förnuftigt tänkande i landet skall fordra det.

40 När det kan uppvisas, att från statens sida något dylikt skett i något annat land, må den då hålla vidare tal om det rikt försedda Finska statsverkets ytterligare åligganden.

Huru det kunnat ske? Derigenom att alla statsbehof fått stå tillbaka för stundens nöd.

Man har ända från landtdagen ansett sig berättigad att ännu dessutom fordra nya statsutgifter af alla slag. Medlen anvisas genom att begära nedsättning i statsinkomsterna.

50 Landets styrelse har åliggandet att tänka icke blott på dagens behof utan äfven på framtidens. Utgifves i dag den sista penningen, finnes intet för morgondagen. Hvem hoppas icke, att den hårda tiden med nästa skörd skall vara till ända. Men hvem kan väl bjuda säkerhet derför. Och skulle det olyckligtvis icke inträffa, så blefve behofvet af statens mellankomst mängdubbladt.

För de tänkande i landet måste det vara tillfredsställande att veta, att

ännu icke alla statsverkets resurser äro uttömda, och framför allt, att ingen skuldsättning skett.

Också härtill hafva uppmaningar i pressen icke saknats – om man får kalla positiva ordres för uppmaningar. Man vet precis, huru det bör tillgå. Äfven trafikanterna hafva ondt om pengar. Hvad är då naturligare än att statsverket skall låna några miljoner åt allmogen. När sålunda allmogen sättes i stånd att af trafikanten köpa hans varor, så äro båda hulpna. Finnes miljonerna icke till hands, så skola de af statsverket upplånas.

Att sådana uppmaningar icke kuna åtlydas, torde icke behöfva ursäktas. 10

Det ofvan sagda, att Styrelsen åligger tänka på morgondagen, har sin tillämpning äfven inom kretsen af hvarje år. Att slösa med understöd genast efter slutad skörd, måste minska förmågan att hjälpa, då behofvet under väntan på nästa skörd vexer. Ja derigenom ökas behofvet, emedan understöd i förtid gör befolkningen trög att hjälpa sig sjelf. Det är en känd sak, att den i flera landsdelar icke känner någon gräns för skuldsättningen till Kronan.

Länge har det varit sed att efter slutad skörd sammanträda till socknestämmor, för att utreda, huru många tusen tunnor kronolån församlingen anser sig behöfva. Sådana stämmor hafva ännu detta år hållits i Kuopio län. Tyvärr lærer man mångestädes icke låtit öfvertyga sig af en meddelad förklaring, att de begärde lånen icke kunde påräknas. När Guvernören vägrat att tillstyrka dem, har man med sina ansökningar vändt sig till Senaten. De hafva regelbundet utställts till Guvernörens hörande, hvilken afstyrkt bifall. Skälet är enkelt. Utlåningen i sådan vidd vore lika förderfliga som omöjliga. Från dessa stämmor och petitioner härleda sig icke så få af tidningskorrespondenterna. 20

Will man med mera uppmärksamhet följa dessa korresponder, finner man, att i dem talas icke om den förhandenvarande bristen på föda, utan om den kommande. Men ||en del|| tidningsredaktioner öfversätta detta vanligen så, som om hungersnöden redan länge skulle rasat i landet. I tidningarne på stället, Oulun Wiikko Sanomia och Tapio föres icke detta språk, icke heller äro i dem sådane korrespondenser synliga som i hufvudstadsbladen, 30

Hvar och en, som vill med någon eftertanke bedöma saken, måste väl inse, att Styrelsen icke kan eller bör handla ledd af dylika korrespondenser. Deras författare må också skrifu utan all beräkning, så sträcker sig dock deras vetande till förhållandena inom en högst inskränkt krets. 40

Personer deremot, som under ett flertal af år haft till sin uppgift att lära känna de särskilda församlingarnes tillgångar och behof, som haft att pröfva beloppet af den för dem nödiga undsättningen, som med kännedom likaså af deras skulder till Kronan och enskilda haft att afgöra öfver deras resurser att betala, som fått erfarra riktigheten eller oriktigheten af sina beräkningar, allt detta under det ansvar, som deras ställning medför, sådana personer måtte väl anses känna förhållandena något bättre än tidningskorrespondenterna och – med förlof – äfven tidningsredaktionerna. Dessa mena väl, att embetsrapporterna icke äro att lita på. Så är det till en viss gräns, men i detta fall i en helt annan mening, än den man antager. Årsvextberättelserna t. ex. se icke som man menar skörden från den ljusare sidan. Tvärtom: skörden är alltid bättre, än den i dem framstår. Orsaken är lika påtaglig, som bevisen för detta förhållande äro säkra. Ingen tadlar en kronofogde, om befolkningen, inom häradet kommer till rätta bättre, än berättelsen låter 50

För den obesutna befolkningens bergning har äfven sedan senaste skörd gjorts, hvad göras kunnat genom anslag till allmänna arbeten, till lån åt enskilda arbetsgifvare och åt fattigvårdsstyrelserna. Miljoner finnes icke att gifva – om de så också borde bortkastas på gagnlösa arbeten. Men nöden har tvungit att gifva hundratusental. Det har ||anförts:| det är en olycka, att arbetaren måste utvandra. Men ||utvandringen|| är icke utan ersättning, der den sker, för att söka arbete. I länder, der sådant af nödtvång är sed, innebär det ingen olycka. Ty utvandrarerna vet, hvar arbete står att få. Der det är undantag och än mer, der utvandrarerna så som i östra Finland är uppfostrad i arbetslöshet, måste det medföra äfven mer eller mindre elände. Tillsvidare har den i större proportion egt rum från vissa församlingar inom de ofvannämnda två häraderna, Kajana och Pielisjärvi – båda delvis tillhörande ödemarkerna i landet. Med de få veckor, som återstå till den årstid, då bergningen är lättare, och då äfven de allmänna arbetena kunna i större omfång bedrivas, bör man kunna hoppas, att denna utvandring redan nått sin kulmination.

10

Enskilda sädesförråder finnas i de nödlidande länen, och äfven Kronans magasin äro icke uttömda, ehuru de innehålla för det mesta utsäde och om förrådet skall minskas genom utlåning till brödföda, det beklagligtvis komme att ske på utsädets bekostnad.

20

|| Det ofvananförda är ingalunda egnadt att väcka känslor af tillfredsställelse öfver tillståndet i de norra länen. Men det borde vara egnadt att lugna farhågor för en rådande eller uppstående hungersnöd, hvilken farhåga en mängd publikationer sökt att väcka.||

Wid den enskilda välgörenheten komma de mest nödlidande till hjälp, torde det lämpligast ske genom, att åt Guvernörerna öfverlemna medlen till utdelning åt fattigvårdsstyrelserna – och kanske med föreskrift att använda den för de orklösa samt för mödrar och barn. Af de medel, som skänktes 1862–1863, finnes icke obetydligt i behåll. Men de hafva i Uleåborgs och Kuopio län blifvit öfverlemnade åt församlingarne, hvilka utlånat dem åt enskilda medlemmar, som åter nu äro ur stånd att återbetala dem, hvarför de äro utan gagn för nödens afhjelpande. ||Styrelsens mellankomst i afseende å medlens förvaltning hade gifvarne inom landet uttryckligen undanbedt sig. Det hade eljest kunnat förordnas, att de skulle hållas disponibla i en för länet gemensam kassa, såsom man sjelfmant förfarit i Wasa län.|| Att äfven nu föreskrifva, att gåfvorna borde användas till arbete och efter produktens försäljning bevaras, torde icke vara lämpligt om de icke skulle stiga till något mera betydligt belopp. Hjälp åt de till arbete oförmögna är den mest påkallade.

30

40

||I det följande skola ytterligare data meddelas till upplysande af icke blott befolkningens i de Norra länen belägenhet, utan äfven till bedömande af landets öfverhufvud ekonomiska ställning, hvilken man äfven sett skildras såsom närmande sig till allmän ruin.||

665 *UNDERRÄTTELSE OM UPPTAGANDE AV TVÅ LÅN FÖR STATSVERKETS RÄKNING* *HUB, JVS handskriftssamling*

50

Häri genom har Fin(an)s Exp(editio)n bordt underrätta Tit. att Kejs(erliga) Senaten ingått till H:s K:a M:t med underdånig hemställan angående upptagande af följande lån för statsverkets räkning: